

سازمان فراہمی
دانشگاہی کشور

مَدِظَلَا

سطر سطر زندگی با آیہ ہا

مسابقہ شمارہ ۳۰ / چہار شنبہ ۲۲ فروردین ۱۴۰۳

سطر سی‌ام

ساخت آخرت با عمل‌های کوچک دنیایی

جزء ۳۰

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

زلزال، آیه ۸-۷

- تا به حال عمل‌هایت را اندازه گرفتی؟
- عملی به اندازه یک ذره گرد و غبار ارزش دارد؟

جَزَاءُ وَّهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۝ (٨)

سُورَةُ الزَّلْزَلَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝ (١) وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ۝ (٢)
وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۝ (٣) يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ۝ (٤) بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا
۝ (٥) يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ۝ (٦) فَمَنْ يَعْمَلْ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۝ (٧) وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝ (٨)

سُورَةُ الْجِنِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَدِيدِ صُبْحًا ۝ (١) فَالْمُورِيَةِ قَدْحًا ۝ (٢) فَالْمُغِيرَةِ صُبْحًا
۝ (٣) فَاتْرَنَّ بِهِ نَقْعًا ۝ (٤) فَوْسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ۝ (٥) إِنَّ الْإِنْسَانَ
لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۝ (٦) وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۝ (٧) وَإِنَّهُ لِحُبِّ
الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ۝ (٨) أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ۝ (٩)

مفتكلم

قرآنت تحقیق

[آخرت در پیوستگی کامل با دنیاست، آخرت چیزی نیست مگر صورت باطنی همین اعمال دنیوی. دنیا فرصت عمل و آخرت جایگاه حسابرسی و پاسخ است.] ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ﴾ پس هرکس به اندازه ذره‌ای کار خیر کرده باشد، خود آن کار را می‌بیند [و صورت اخروی آن کار به عنوان پاداش به او داده می‌شود،] ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾ و هرکسی هم به اندازه ذره‌ای کار بد کرده باشد، خود آن کار را می‌بیند. [در واقع، صورت اخروی خود آن کار را به عنوان مجازات می‌بیند.]

تیر و یا هر چیز دیگر را، اگر عمود و به سمت بالا پرت و پرتاب کنید، به خود شما برمی‌گردد، اما افقی نه. خطا اینجاست که ما عالم را افقی می‌بینیم! به همین خاطر هر کار دلمان خواست می‌کنیم، غافل از اینکه عالم عمودی است و هر چه کنیم به خود ما برمی‌گردد، دیر یا زود. و این یک حقیقت مسلمی است که قرآن کریم به گونه‌های گوناگون و به تکرار تأکید می‌کند و می‌گوید: خوبی کنید به خودتان برمی‌گردد، بدی هم کنید به خودتان. هر چند آن خوبی، آن بدی، به قدر ذره‌ای باشد.

امروز هم علم به همین نقطه رسیده و نامش را "کاژما" گذاشته، یعنی کار ما، کاری که از خود ما سر زده و به خود ما بازگشته است. از قرآن هیچ آیه‌ای ندانید جز همین یک آیه، بار خود را بسته‌اید. این آیه می‌گوید: می‌خواهی خوبی بینی؟ پس خوبی کن! می‌خواهی بدی بینی؟ پس، بدی نکن! و اگر خوبی نمی‌بینی، چون خوبی نکرده‌ای و اگر بدی می‌بینی چون بدی کرده‌ای.

و نگو خوبی کردم و ندیدم، بله ممکن است نسبت به کسی خوبی کنی اما از او خوبی بینی ولی دیر یا زود، یک روزی، یک جایی و توسط کسی خواهی دید. همین طور ماجرای بد بودن و بدی کردن.

به قدر سنگینی یک ذره - ذره که می‌دانید چیست؟ همین چیزهایی که در فضا و در نور آفتاب معلقند و دیده می‌شوند، ذره هستند - اگر شما کار کنید، ضایع نمی‌شود.^۱

دوربین‌های مخفی الهی ذره ذره اعمال ما را نگاه می‌کنند و می‌سنجند و سخت‌ترش این است که بر دل‌های ما هم تسلط دارند. دوربین مخفی فقط توی ساختمان و توی محیط کار و داخل خانه و این‌ها نیست؛ توی دل ما هم یک دوربین مخفی هست. آنچه بر دل ما می‌گذرد، آنچه بر ذهن ما می‌گذرد، آنچه در خلوات انجام می‌دهیم، همه بدون هیچ‌گونه کم و زیادی منعکس است و در روز قیامت این‌ها آشکار می‌شود.^۲

در آن عرصه عجیب و هول‌انگیز، یکی‌یکی کارها و حرکات و حرف‌ها و اعمال و حتی گاهی تصورات ما زنده خواهد شد و مورد مذاقه قرار خواهد گرفت. شما خود آن خیر و شر را در قیامت می‌بینید. خود آن عمل، آنجا در مقابل ما مجسم و زنده خواهد شد.^۳

اعتقاد به امتداد نتایج عمل، ایثار و جهاد را معنا می‌بخشد و منطقی می‌کند. یکی از ابزارهای مهم ادیان که در اسلام به‌طور

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب ۱۳/۰۷/۱۳۸۳
 ۲. بیانات رهبر معظم انقلاب ۲۳/۰۴/۱۳۸۹
 ۳. بیانات رهبر معظم انقلاب ۱۴/۰۹/۱۳۶۹

واضحی وجود دارد، مسئله جهاد است. جهاد باید همراه با ایثار باشد؛ و الا جهاد نخواهد شد. ایثار یعنی از خودگذشتگی. در منطق عقل ابزاری، از خودگذشتگی یک امر بی‌منطقی است. خب، چرا من از خودم بگذرم؟ این اعتقاد به معاد است که این را منطقی می‌کند، عقلانی می‌کند. وقتی ما معتقدیم که هیچ عملی از بین نخواهد رفت و همه اعمال محفوظ است و ما در آن زندگی واقعی، این اعمال را در مقابل چشممان خواهیم دید، آن وقت اینجا اگر برای تکلیف، برای وظیفه یک چیزی را از دست دادیم، احساس خسارت نمی‌کنیم؛ ولو آن چیز جانمان باشد، ولو آن چیز عزیزان و فرزندانمان باشد. باید این‌ها جزء الگوی پیشرفت بیاید و در پیشرفت یک جامعه معنا پیدا کند. بنابراین مسئله اصلی، مسئله توحید و مسئله معاد است.^۱

با صدای استاد سیدعلی خامنه‌ای بشنوید.

خلاصه فصل

نگاهی به فصل معاد و مقصد

تذکرِ قیامت و زنده شدن دوبارهٔ انسان‌ها، جزء عناصر جدانشدنی دعوت انبیای الهی بوده است. بعد از اصل توحید، از همهٔ اصول اسلامی بالاتر، اصل قیامت و معاد است.

دنیا و آخرت از هم تفکیک‌پذیر نیستند و این عالم مزرعهٔ آن عالم است؛ ویژگی مزرعه چیست؟ این است که هر آنچه را بکاری، دقیقاً همان را برداشت می‌کنی و این یعنی نهایتِ وحدت، هماهنگی و یکی بودن دنیا و آخرت.

مرگ یا لحظهٔ جدایی انسان از این عالم برای همه حاصل می‌شود و هیچ‌کس نمی‌تواند از مرگ فرار کند؛ اگر هم فرار کند، فایده‌ای ندارد و خود مرگ، او را در آغوش خواهد گرفت. مرگ و مردن، مسئله‌ای واقعی و جزء قوانین ثابت و بلکه جزء یقینی‌ترین مسائل حیات بشری است.

فراری بودن انسان از مرگ، به خاطر تعلق و محبتش به دنیاست. انسانی از مرگ‌گریزان است که کارش در دنیا فقط بازی، بیهودگی و تفاخر و زیاد کردن دارایی‌هایش باشد. در حالیکه همهٔ انبیای الهی با صدای رسا از حقیقتِ مسافرخانه بودن دنیا خبر داده‌اند تا انسان به بهترین شکل از فرصت دنیا بهره‌برد و زندگی جاودانهٔ خودش را بسازد.

انسانی که توسط تعالیم وحی الهی رشد کرده باشد و مسئلهٔ قیامت در جاننش رسوخ کرده باشد، همهٔ افکار و اعمالش را

متناسب با روز حساب و قیامت تنظیم می‌کند. دائماً خودش را برای پاسخ‌گویی در آن روز محاسبه می‌کند و مراقب است تا در آن روز سخت و خشمگین، گرفتار و در بند نباشد.

آری، آن روز، یعنی قیامت، روز بسیار سختی است. سختی‌اش تا حدی است که بهترین بندگان الهی، نسبت به آن روز ترسان هستند و بخاطر رهایی از سختی، گرسنگی و تشنگی آن روز، حاضرند در این دنیا صدها سختی، گرسنگی و تشنگی و بلکه هزاران درد و رنج و ناملایمت را تحمل نمایند. آنچه سبب عمل صالح و تضمین‌کننده آن در این دنیا می‌شود، همین اعتقاد به حسابرسی اعمال و زندگی پس از مرگ است.

در قیامت، انسان صرفاً نتیجه اعمال دنیایی‌اش را مشاهده نمی‌کند، بلکه خود آن عمل را مشاهده می‌کند؛ بعبارت دیگر هر عمل انسان یک باطن و حقیقتی دارد که توسط خود انسان ایجاد می‌شود که در آخرت، انسان با حقیقت و باطن همان اعمال مواجه می‌شود. پس انسان، در لحظه لحظه زندگی‌اش، در کوچکترین اعمال و حتی افکارش، باید ملاحظه خدا و حسابرسی قیامت را بکند.